

Sygn. akt I CSK 263/14

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku D. G.
przy uczestnictwie M. K.
o podział majątku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 grudnia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 12 sierpnia 2013 r., sygn. akt V Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Uczestnik postępowania M. K. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 12 sierpnia 2013 r. zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w W. z 17 grudnia 2012 r. w części w ten sposób, że wartość nakładów M. K. na majątek wspólny ustalono w kwocie 350.000 zł w miejsce kwoty 1.396.960 zł, zasądzone od M. K. na rzecz D. G. kwotę 479.780 zł w miejsce kwoty 43.600 zł tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym, oraz oddalono apelację wnioskodawczynie w pozostałej części – w części obejmującej orzeczenie reformatoryjne.

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły.

Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku spełnione są wskazane przyczyny. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie. Sąd Najwyższy bada jedynie, czy w złożonej skardze kasacyjnej wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni

przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista zasadność skargi i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli spełniona jest przynajmniej jedna z nich. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi kasacyjnej jest bowiem uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje. Cel ten może być osiągnięty poprzez prawidłowe powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uczestnik oparł na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sformułowane następująco: „Czy fakt, że z całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że środki przeznaczone na zakup określonego składnika majątkowego nie mogły pochodzić z innego źródła jak tylko z majątku osobistego jednego z małżonków wystarczający jest obalenia domniemania, że środki przeznaczone w czasie trwania wspólności majątkowej na zakup określonego składnika majątku pochodzą z majątku wspólnego?” oraz twierdząc, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności także w rozpoznawanej sprawie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r.,

II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Zagadnienie przedstawione przez skarżącego nie odpowiada wymogom przewidzianym dla przyczyny z art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sformułowano je w oparciu o założenie, że nie było żadnych dochodów z majątku wspólnego, a jedyne źródło utrzymania małżonków przynosiło wyłącznie straty i nie pozwalało na nabycie lokalu mieszkalnego. Tymczasem Sąd odwoławczy przyjął, po dokonaniu prawidłowo uzasadnionej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, że uczestnik M. K., na którym spoczywał ciężar dowodowy obalenia domniemania, nie wykazał, iż środki z których nabyto lokal mieszkalny pochodziły z jego majątku osobistego. W szczególności jego oświadczenia w przedmiocie ich pochodzenia były zmienne i sprzeczne, pomijały okoliczności wskazujące na ponadstandardowy poziom życia małżonków, ich lokacyjne zakupy dzieł sztuki i innych wartościowych składników majątkowych, które częściowo zostały zbyte, a częściowo objęte podziałem majątku wspólnego. Zważywszy, że Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), a skargi nie można oprzeć na zarzutach ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) zagadnienie prawne poparte argumentacją zbudowaną na subiektywnych twierdzeniach skarżącego, odmiennych od stanowiska Sądu drugiej instancji przedstawionego w uzasadnieniu postanowienia, i już choćby z tej przyczyny nieprzydatne dla rozstrzygnięcia nie może stanowić podstawy przyjęcia skargi do rozpoznania.

Z kolei przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i przesądza to o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego

z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien zatem nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią jurystyczną argumentację w kwestii oczywistości ich naruszenia. Nie odpowiada temu pojęciu uzasadnienie omawianej przyczyny przez skarżącego, które dotyczy okoliczności faktyczne sprawy, takich jak stan majątkowy przedsiębiorstwa prowadzonego przez uczestnika oraz fakt wykonywania przez niego pracy zarobkowej. Oczywista zasadność skargi powinna natomiast wynikać w sposób wyraźny ze sposobu, w jaki Sąd drugiej instancji naruszył ciążące na nim obowiązki. Ponadto, jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. pozostają w relacji wykluczania się z przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt. 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Skoro bowiem w sprawie miałyby występować tak skomplikowane problemy prawne, że wymagałyby rozstrzygnięcia nowego, istotnego zagadnienia prawnego albo dokonania wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności orzecznicze, to problem taki nie mógłby nosić znamion oczywistości dostrzegalnych z łatwością dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, nie publ.; z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.